

На переважній території країни в першій половині звітного періоду спостерігалася тепла, суха та сонячна погода, в другій половині зі зміною повітряних мас відбулися різкі зниження температури. В поліських та лісостепових областях відмічалися перші приморозки на висоті 2 см від поверхні ґрунту інтенсивністю від нуля до -2°C , місцями до -5°C . Опади проходили в окремі дні у вигляді невеликих і помірних дощів, відмічались ранкові тумани. Низькі температурні показники останніх днів знизили активність заселення шкідниками ранніх сходів та падалиці зернових колосових культур, посівів озимого ріпаку. Повсюди продовжують збирати пізні та технічні культури, та в екстремальних умовах проводити сівбу озимих зернових культур.

У Дніпропетровській, Івано-Франківській, Луганській, Миколаївській, Одеській, Хмельницькій, Херсонській, Чернігівській та інших областях ранні сходи та падалицю **озимих колосових** культур заселяють та пошкоджують **злакові мухи (шведські, чорна пшенична, гессенська), попелиці, цикадки, хлібні блішки**. Осередково в степових областях сходи озимини, після стерньових попередників, в допороговій чисельності пошкоджували личинки **хлібної жужелиці** та гусениці **озимої совки**.

Обмеження чисельності й шкідливості хлібного туруна, підгризаючих совок, інших ґрунтових фітофагів досягається умілим поєднанням організаційно-господарських, агротехнічних та хімічних заходів. Насамперед дотримання сівозміни, зменшення частки стерньових попередників під озиму пшеницю до 5-10% та інші вищезазначені заходи. За вимушеної сівби зернових після колосових попередників, насіння за 1-5 днів до сівби обробляють дозволеними інсектицидами. Цей захід забезпечує токсикацію насіння, проростків та сходів протягом 2-3 тижнів і буде ефективним проти вищезазначених ґрунтових та цикадок, попелиць, злакових мух, інших шкідників на сходах озимих.

Повсюди на падалиці пшениці виявляють ураження рослин **борошнистою россою, септоріозом, гельмінтоспоріозом, подекуди бурою листковою іржею**, іншими хворобами, які є джерелом інфекції для посівів озимих зернових. Варто мати на увазі, що вищезгадані збудники хвороб уражуватимуть передусім нетоксиковані сходи культури, які потребуватимуть хімічного захисту.

У посівах **озимого ріпаку** розвиваються і харчуються **хрестоцвіті блішки**, які пошкодили 3-9, макс. 12-20% рослин (Кіровоградська, Миколаївська обл.) та **попелиці** на 3-5% рослин. На 4-16% рослин шкодять **ріпаковий пильщик** та **листоїд**. Гусениці **біланів** та **листогризучих совок, капустанної молі** пошкодили 2-12, макс. 23-35% рослин в господарствах Запорізької області. Осередково гусениці **підгризаючих совок** пошкодили від 2 до 5% рослин. У Волинській та Львівській областях 2-10% рослин ріпаку заселено **білокрилкою**. **Альтернаріозом, фомозом, пероноспорозом** уражено 2-10% рослин культури (Вінницька, Волинська, Кіровоградська, Миколаївська, Рівненська, Тернопільська, Черкаська та інші обл.). Локалізують вогнища шкідників у посівах

ріпаку за надпорогової чисельності через обприскування дозволеними інсектицидами, а за наявності інфекції – фунгіцидами.

Закінчується розвиток гусениць **стеблового (кукурудзяного) метелика**, ним пошкоджено 4-18% рослин та 3-8% качанів **кукурудзи**. Повсюди поширені **гельмінтоспоріоз, пухирчаста та летуча сажка**, осередково на 1-8% качанів обліковують **фузаріоз та бактеріоз**. Запас шкідливих організмів обмежується збиранням за низького зрізу (не вище 10 см), післязбиральним обробітком ґрунту, доведенням насінневого матеріалу до відповідних кондицій.

На незібраних площах **цукрових буряків церкоспорозом, фомозом, пероноспорозом** уражено від 2 до 18% рослин. Погодні умови сприяли подальшому ураженню коренеплодів переважно гібридів іноземної селекції **бурою, хвостовою гнилями, дуплистістю, паршею**.

У степових областях пізні посіви **соняшнику** пошкоджують **соняшникові шипоноска, вогнівка**, подекуди **бавовникова совка**. На 10-27% рослин спостерігається **септоріоз, фомоз, пероноспороз, іржа**, 2-6% **біла та сіра гнилі**.

Попелиці, гусениці біланів, молі, совок пошкодили 5-16% рослин **капусти**. **Слизистим та судинним бактеріозами, фомозом** охоплено 2-8% качанів.

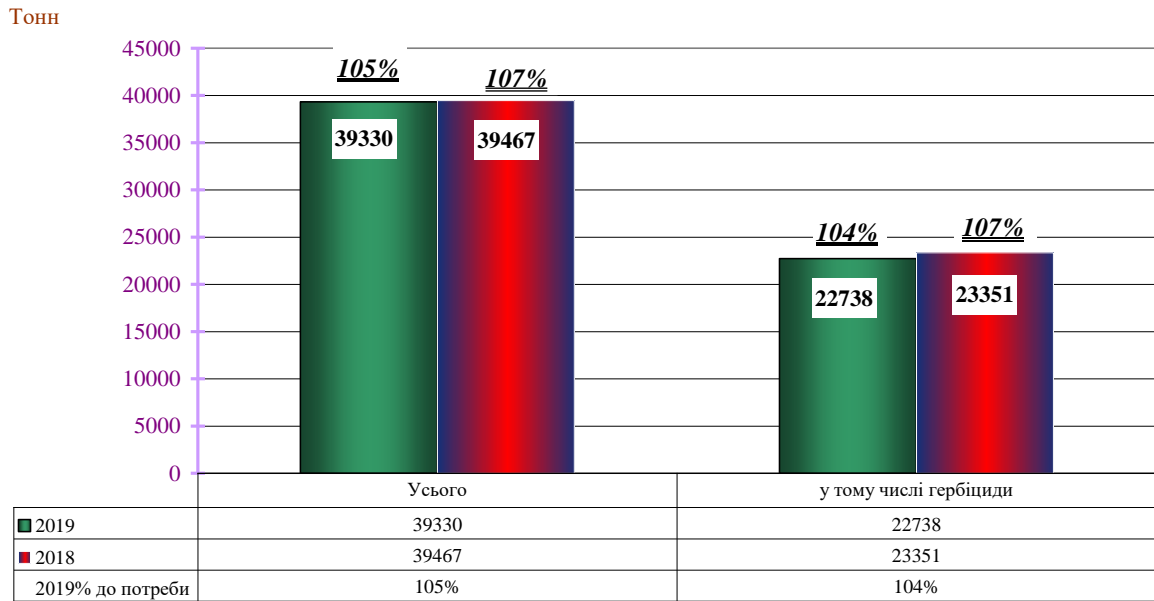
Повсюди зростає чисельність **мишоподібних гризунів** на неугіддях, **багаторічних травах**, яка складає 1-4, макс. 5-7 жилих колоній на гектар (Волинська, Запорізька, Луганська, Рівненська, Тернопільська обл.), осередково до 10 жилих колоній на га в Київській області. У Волинській, Запорізькій, Кіровоградській, Миколаївській, Тернопільській та інших областях відбувається міграція гризунів у посіви **озимого ріпаку**, де в крайових смугах полів обліковують від поодиноких жилих нір до 1-3 жилих колоній гектарі з чисельністю 2-5 жилих нори в кожній. Погодні умови та наявність кормів (падалиця, сходи озимих пшениці та ріпаку, рослини багаторічних трав тощо) сприяють розмноженню гризунів, що в подальшому уможлиблює загрозу значних пошкоджень посівів озимих культур.

У зниженні чисельності мишоподібних гризунів, зокрема полівок, важливу роль відіграє система запобіжних заходів. Знешкодження в першу чергу досягається вчасною та якісною зяблевою оранкою, яка руйнує нори і знищує кормову базу, при цьому гине або травмується третина дорослих і всі молоді особини гризунів. Наявність 3-5 і більше жилих колоній на гектарі посіву свідчить про загрозу суттєвих пошкоджень рослин та необхідність проведення винищувальних заходів, шляхом застосування дозволених до використання родентицидів.

У господарствах здійснюється постійний фітосанітарний нагляд за посівами сільськогосподарських культур.

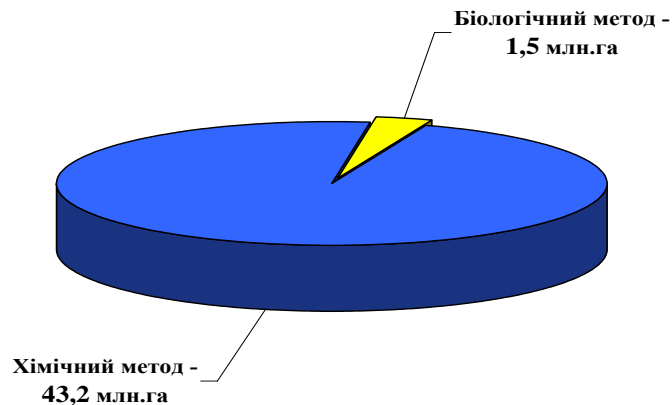
За оперативною інформацією про хід робіт із захисту рослин, наданою Головними управліннями Держпродспоживслужби в областях, **27 вересня 2019 року** забезпеченість сільгосп підприємств засобами захисту рослин для проведення робіт із захисту посівів сільськогосподарських культур децю зростає і становить **39,3** тис. тонн препаратів, або **105%** до їх потреби в 2019 році, в тому числі **22,7** тис. тонн гербіцидів, або **104%** до потреби в них.

Забезпеченість сільгосп підприємств засобами захисту рослин 27 вересня 2019 року



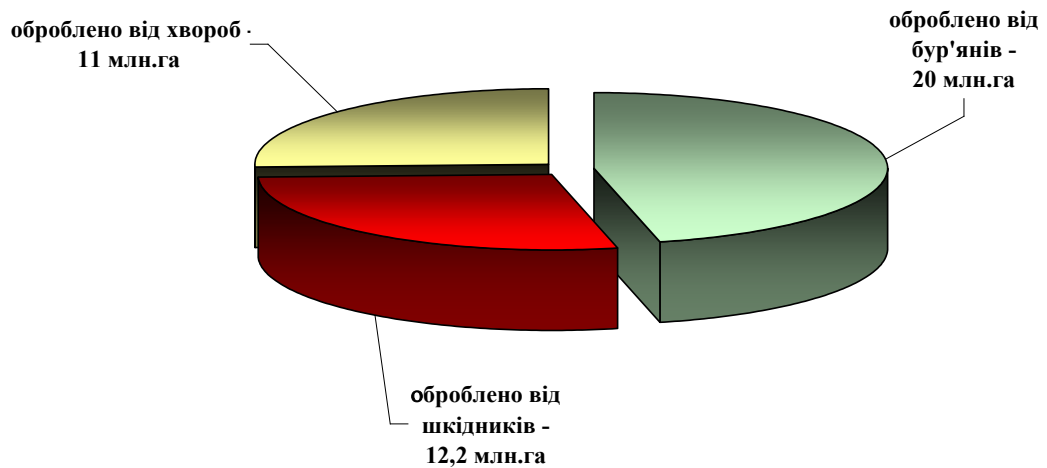
Захист сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб і бур'янів в господарствах на сьогодні проведено на площі **44,7** млн га, в тому числі хімічний метод захисту рослин застосовано на площі **43,2** млн га, або **97%**, біологічним методом оброблено **1,5** млн га, або **3%**.

Застосування хімічного та біологічного методів захисту рослин від шкідників, хвороб і бур'янів в Україні у 2019 році
27 вересня 2019 року



Для зменшення втрат врожаю сільськогосподарських культур та недопущення погіршення його якості від дії шкідливих організмів від бур'янів оброблено **20** млн га, шкідників – **12,2** млн га, а також оздоровлено від хвороб **11** млн га посівів.

Хід робіт із захисту рослин в Україні у 2019 році



Зважаючи погодні умови вересня, передусім на дефіцит вологи в орному шарі ґрунту, та розтягнуті строки сівби озимих зернових культур у господарствах триває передпосівне протруювання насіння. На сьогодні фактично протруєно препаратами близько **700** тис. тонн насіння, що становить **58%** від запланованих обсягів насіння озимих культур урожаю 2020 року, яке необхідно протруїти.

Для проведення всього комплексу заходів захисту рослин від шкідливих організмів з початку року використано понад **38** тис. тонн засобів захисту рослин. Захисні заходи в посівах озимих культур урожаю 2020 року продовжуються.